

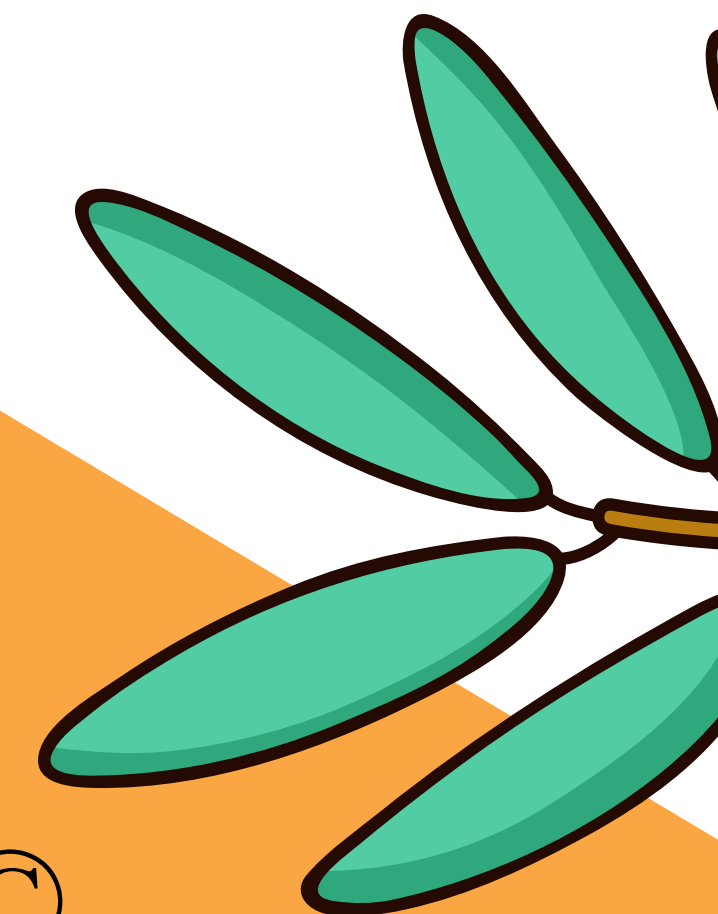
לראות ולהבין.

אב־יטה

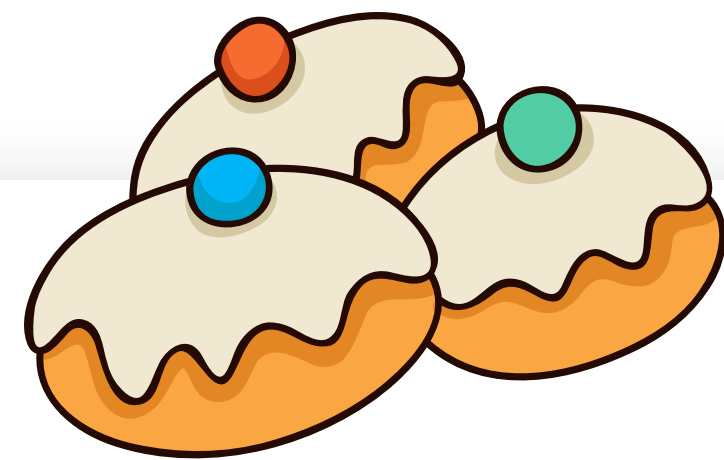

חנוכה

סיפור, הלכות ומנהגי החג

© כל הזכויות שמורות לאביטה - אין להעתיק, לערוך או לתרגם!

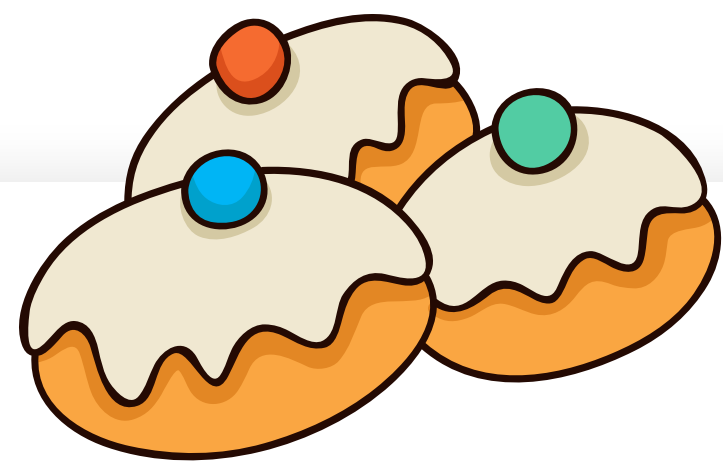

הלימוד לזכות ולהצלחת

מרים שמחה שתחי' בת מיכל חנה

להקדשת שיעורים נוספים ולקבלת חומרי הוראה **בחינם**

EDU@ABITA.CO.IL / 058-7708988

הלימוד לעילוי נשמת

ר' משה ב"ר יעקב ז"ל בלמס

נלב"ע כ"ד כסלו תש"ז

ת.נ.צ.ב.ה

להקדשת שיעורים נוספים ולקבלת חומרי הוראה **בחינם**

EDU@ABITA.CO.IL / 058-7708988

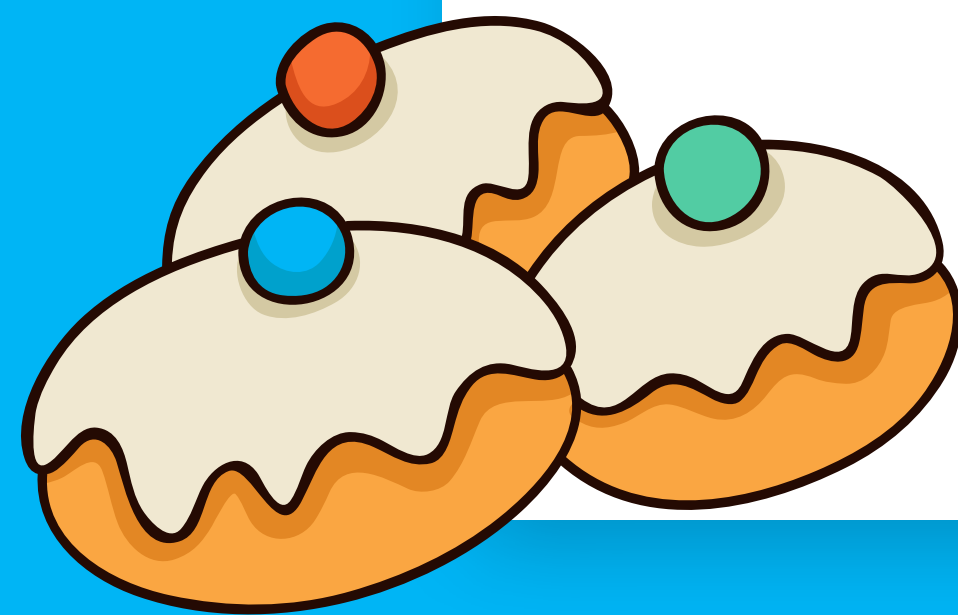
הבהרה

בכתיבת ההלכות והמנהגים בשיעור זה
השתדלנו מאוד להביא את רוב הדעות,
כדי שהשיעור יתאים לכולם.

כאשר ישנו חילוק מסוים, הבאנו זאת.

חג חנוכה שמח !

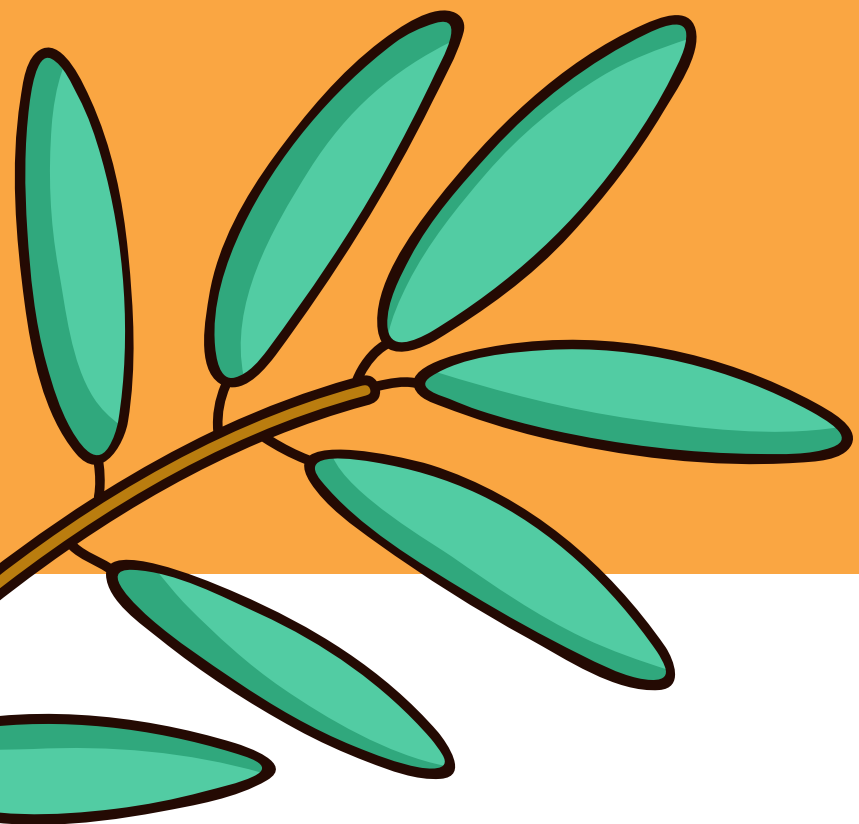

חנוכה

חנוכה

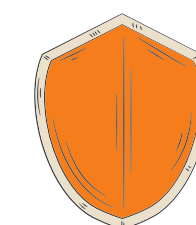

חג החנוכה חל בתאריך כ"ה בכסלו ונחגג במשך 8 ימים.

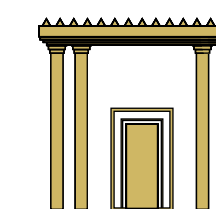
חג החנוכה נקבע על ידי חכמי ישראל בזמן בית המקדש השני,

זכר לניסים שנעשו לנו באותם ימים:

ניצחון החשמונאים - מול הצבא היווני. מעטים מול רבים.

חנוכת בית המקדש והמזבח - לאחר שחיללו וטימאו היוונים.

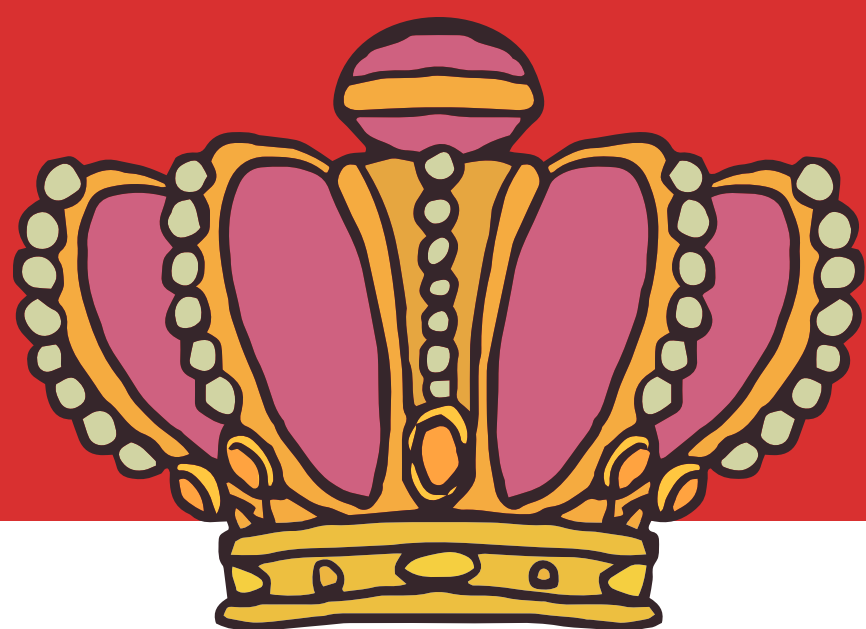
נס פך השמן - שהספיק 8 ימים להדלקת מנורת המקדש.

סיפור החג

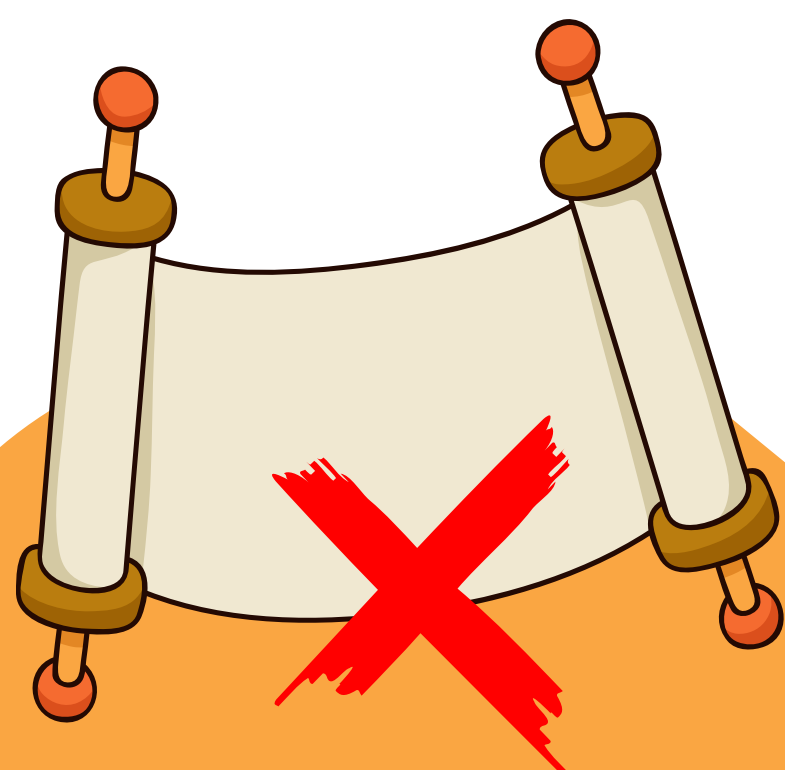

סיפור התג

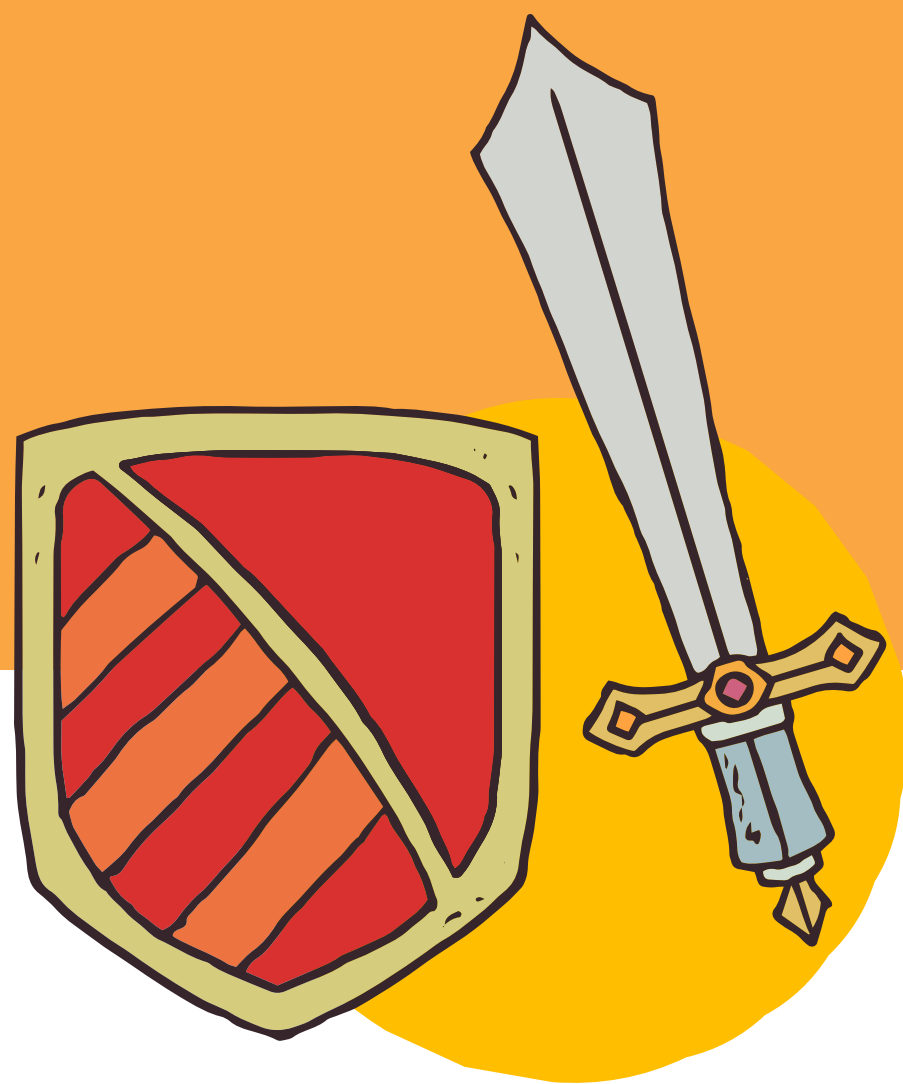

בזמן בית המקדש השני, לפני יותר מ-2,000 שנה שלטה בארץ ישראל הממלכה היוונית. בראש הממלכה עמד אנטיוכוס אשר גזר גזרות קשות נגד היהדות, הוא אסר ללמוד תורה ולקיים מצוות עיקריות ביהדות. בהוראת אנטיוכוס השתלטו היוונים על בית המקדש, חיללו וטמאו אותו. 'המתיוונים היו יהודים שעזבו את העם היהודי והצטרפו ליוונים.

סיפור החג

בעיר מודיעין התגוררה משפחת 'החשמונאים' -

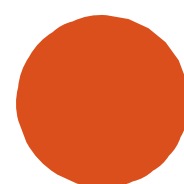
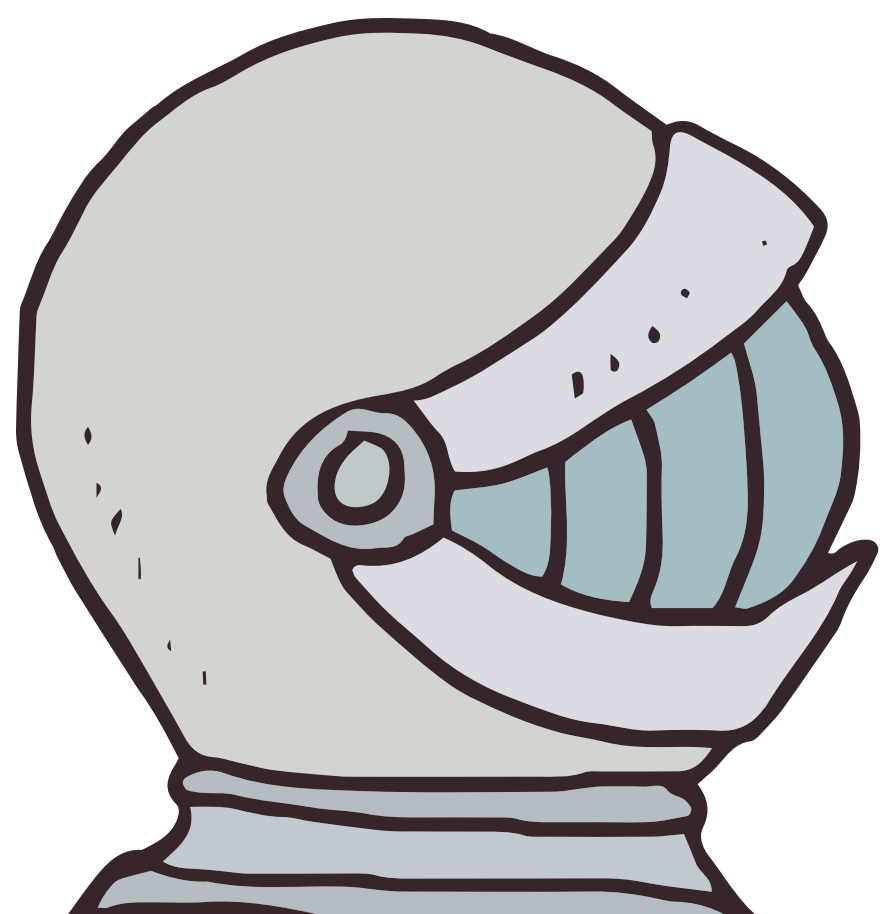
מתתיהו וחמשת בניו. החשמונאים המשיכו ללמוד תורה ולקיים

מצוות למרות גזרת אנטיוכוס. לבסוף החשמונאים פתחו במרד

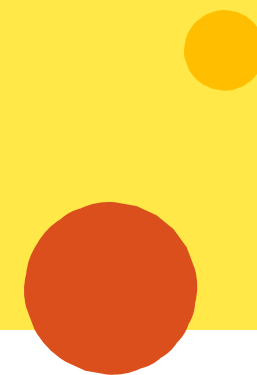
ומלחמה נגד היוונים והמתיוונים.

'יהודה המכבי' היה הבן הגדול של מתתיהו

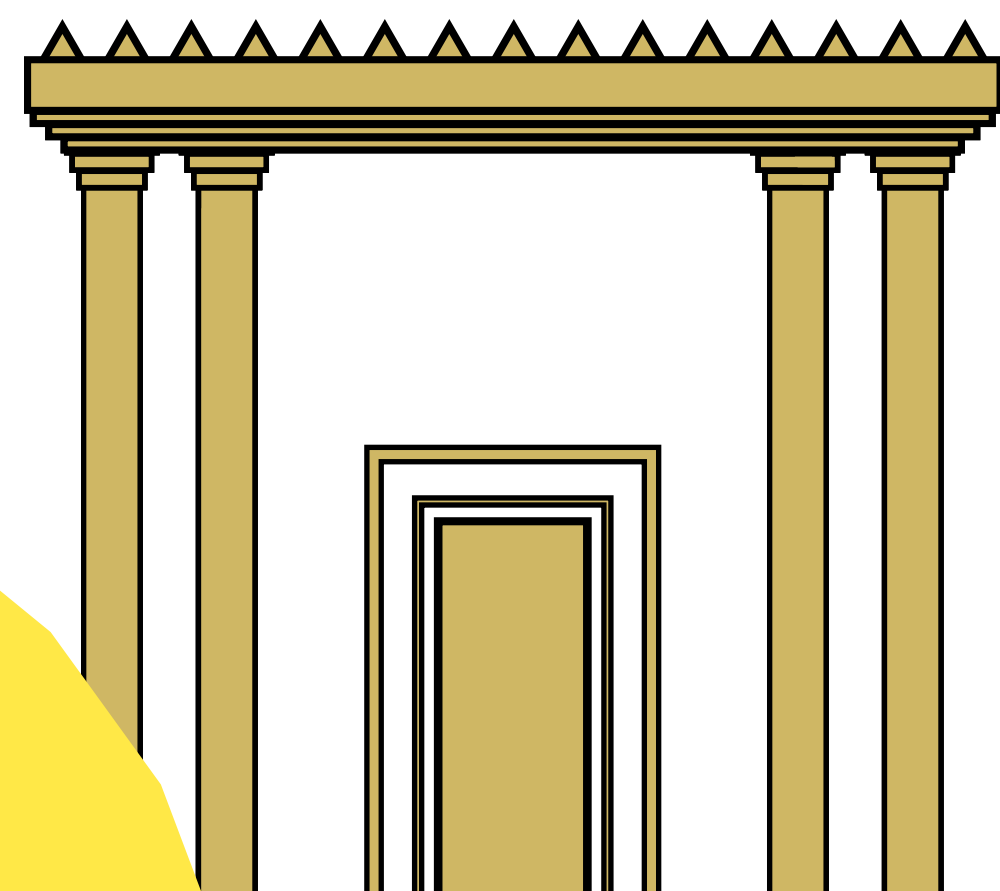
שהפך להיות ראש הצבא היהודי.

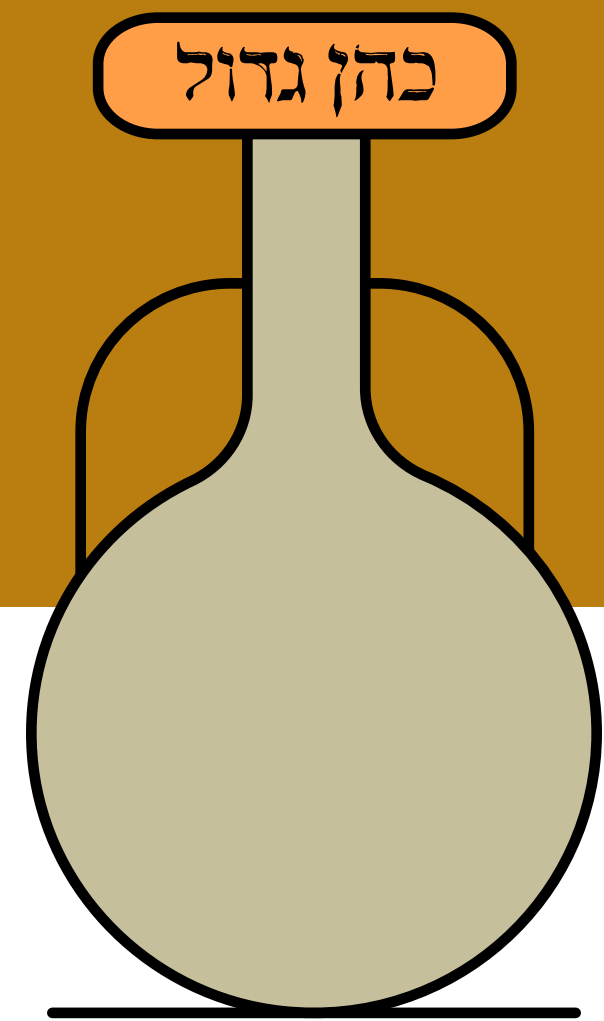

סיפור החג

היהודים היו מעטים מאוד, אך הם האמינו והתפללו לקב"ה שיעזור להם לנצח. הקב"ה עשה נס והם ניצחו את היוונים שהיו בעלי צבא גדול וחזק. ביום כ"ה בכסלו ניצחו המכבים את היוונים וכבשו בחזרה את בית המקדש מידם.

סיפור החג

כשהמכבים רצו להדליק את מנורת המקדש הם ראו כי היוונים טמאו את כל כדי השמן. בסופו של דבר נמצא פך קטן של שמן טהור שהיה סגור עם חותמת הכהן הגדול. אלוקים עשה נס והכד הקטן שיכל להספיק ליום אחד, הדליק את המנורה במשך שמונה ימים רצופים עד שהגיע שמן טהור חדש. על כן אנחנו חוגגים את חג החנוכה זכר לאותו הנס שנעשה לעם היהודי.

מקור שם החג

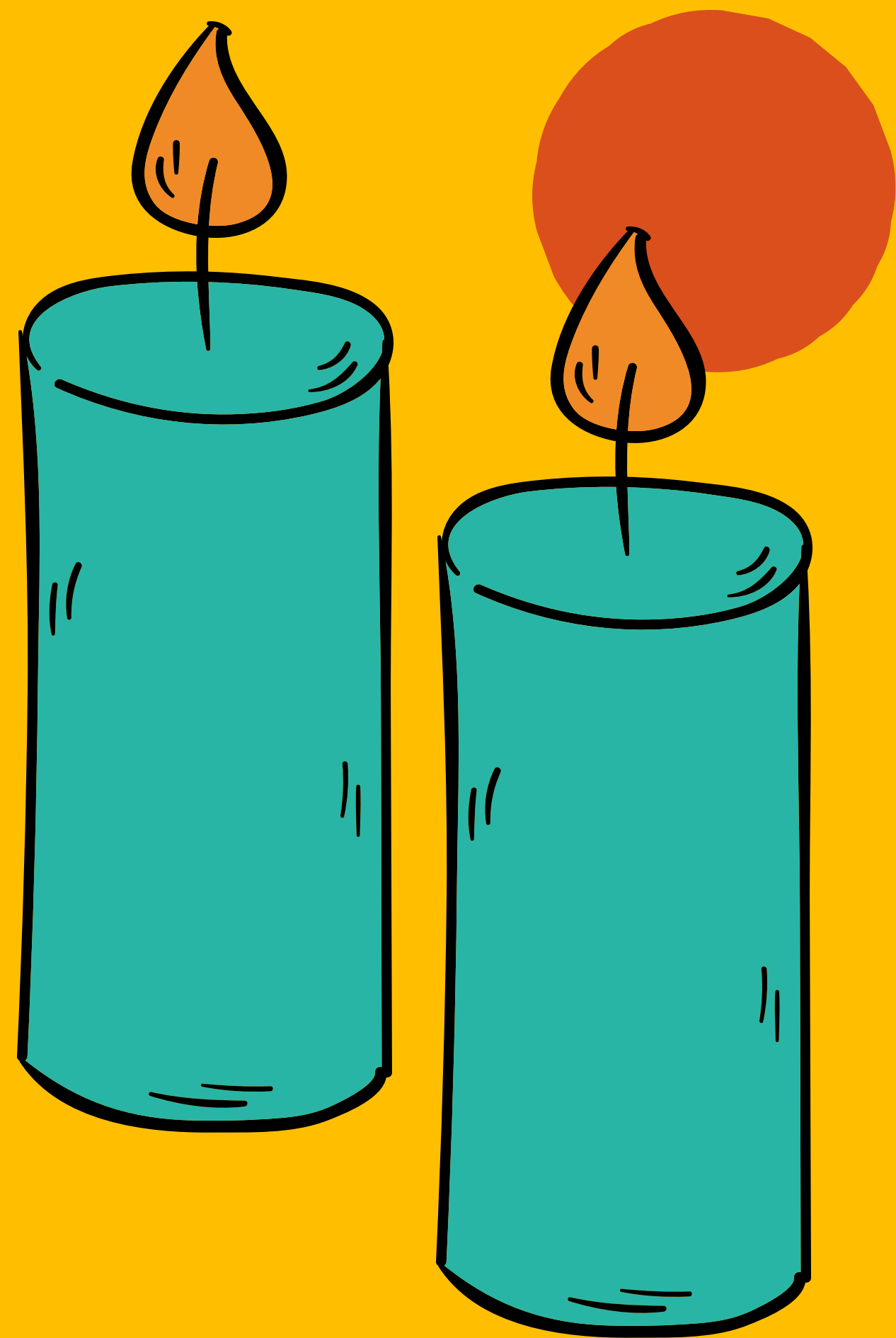

מקור שם החג

שם החג מגיע מהאירוע שהתרחש בחג החנוכה,
וכן מהמועד בו הוא חל:

- א. **חנוכת המזבח** - לאחר ניצחון המכבים הם טיהרו את המקדש ו**חנכו** את המזבח ועבודת הקורבנות.
- ב. **תאריך החג** - בשם החג נרמז מועד החג < **חנו** - **כה**, כלומר בכ"ה (כסלו) הגיעו היהודים לחניה ומנוחה, לאחר ניצחון המכבים את היוונים.

מהות החג

מהות החג

חג החנוכה מסמל את הגבורה היהודית וניצחון האור על החושך. עקרונות אלו ליווי אותנו בכל הדורות, ועלינו ללמוד מאירועי החנוכה כמה דברים:

א. להאיר - להתמקד באור ובטוב וכך מגרשים את החושך.

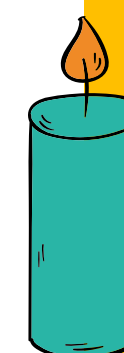
'מעט אור דוחה הרבה חושך'.

ב. מוסיף והולך - בכל יום אנו מוסיפים נר נוסף לחנוכיה,

כך עלינו להוסיף באור ומעשים טובים.

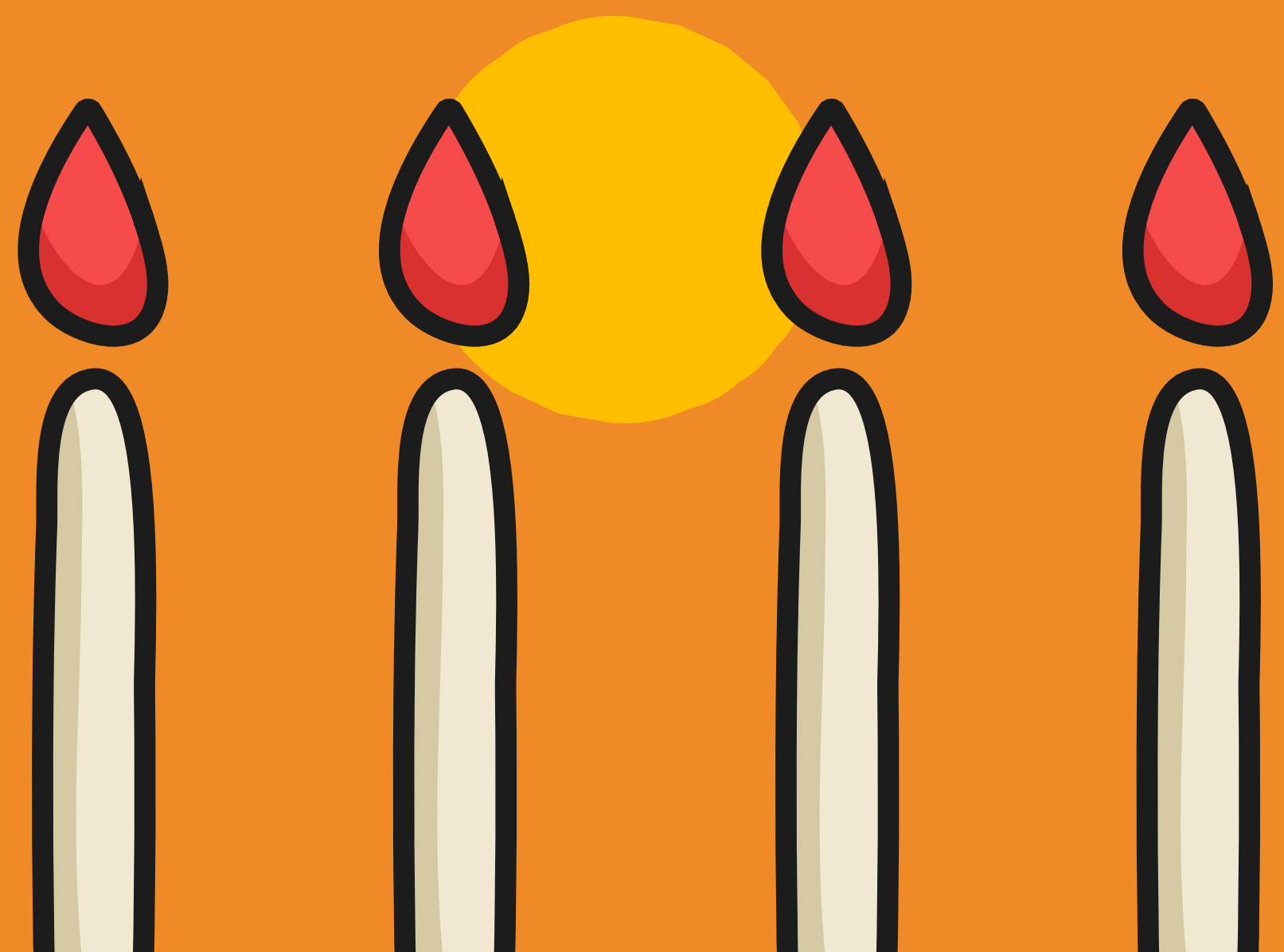
ג. מעטים מול רבים - בכל הדורות היינו מעטים אך זה לעולם

לא מנע מאיתנו לנצח! בזכות הניסים שעשה לנו ה'.

הדלקת נרות החנוכה

מי חייב להדליק

נרות חנוכה ?

חייבים בהדלקה

כל אחד יכול להדליק - גברים, נשים וילדים.

מי שיכול ל'הוציא' ידי חובה אחר במצוות הדלקת נרות החנוכה הם:

+13 גבר - מעל גיל 13

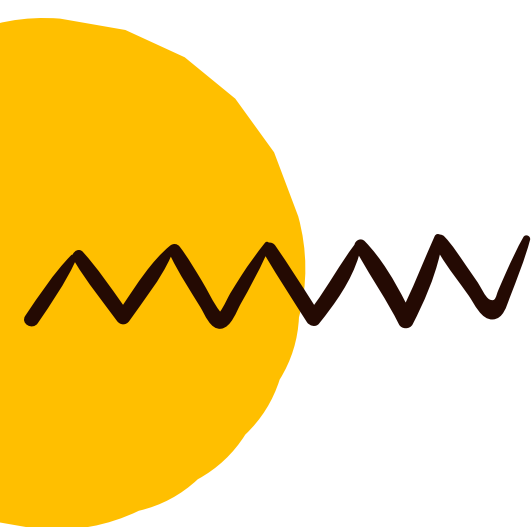
+12 אישה - מעל גיל 12

למעשה הנשים לא נוהגות להדליק בעצמן והן יוצאות ידי חובה על ידי בעל הבית.

ספרדים: נוהגים לברך ולהדליק **חנוכיה אחת** לכל בני הבית.

אשכנזים: נוהגים **שכל אחד** (גברים, נערים וילדים) מברך

ומדליק על חנוכיה בעצמו.

מת מדלילים?

זמן ההדלקה

חכמים קבעו להדליק את נרות החנוכה בזמן שבו לנס יהיה פרסום גדול.

אשכנזים: בשקיעת החמה

ספרדים: בצאת הכוכבים

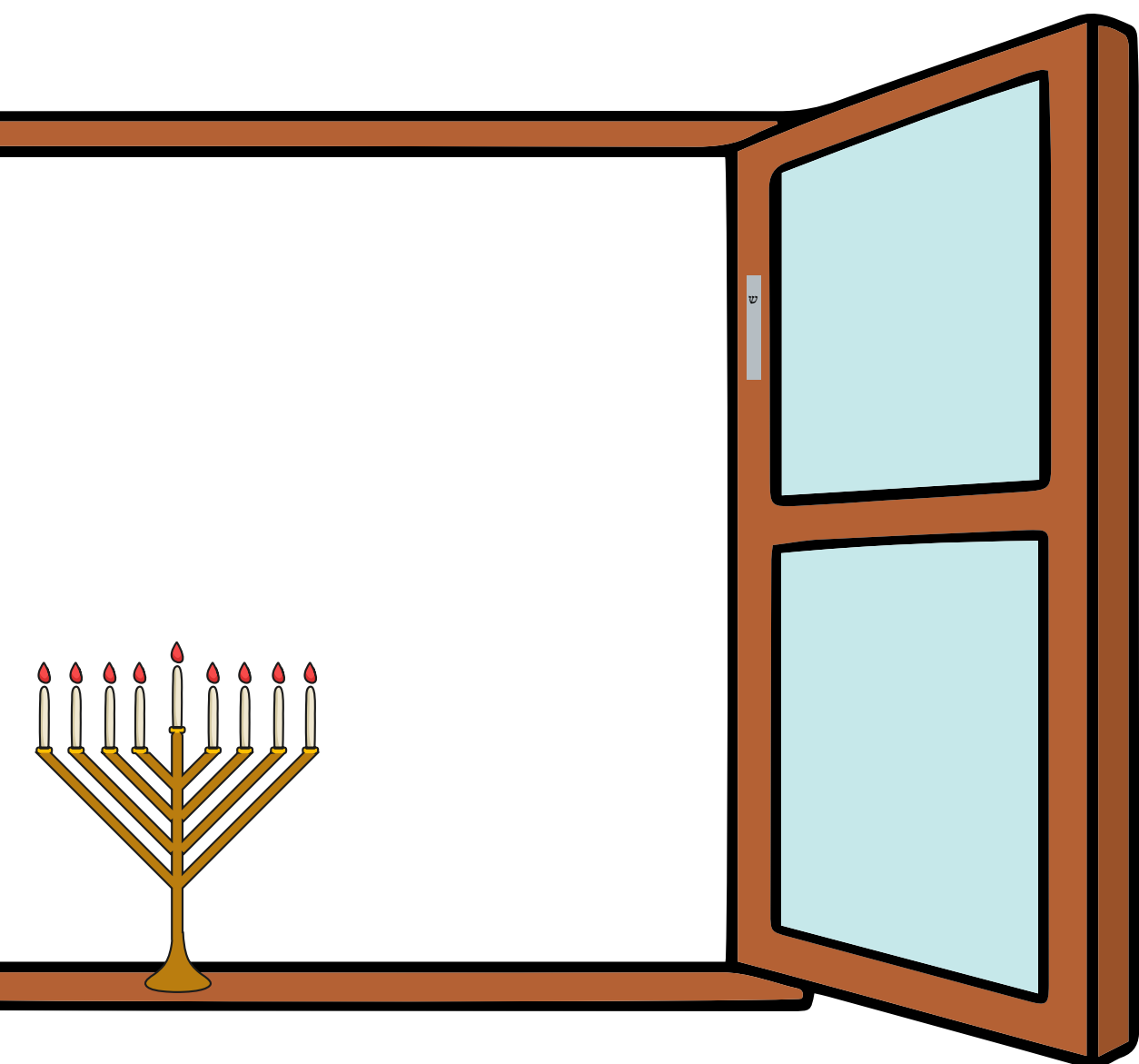
יש לוודא שנרות החנוכה ידלקו **לפחות חצי שעה לאחר** "צאת הכוכבים".

אם לא הדלקנו בזמן: אפשר להדליק עד חצות הלילה עם ברכה.

מחצות הלילה ועד עלות השחר - ניתן להדליק עם ברכה, אם אחד מבני

הבית ער. אם כולם ישנים, מדליקים ללא ברכה.

מקום ההדלקה

מיקום החנוכיה

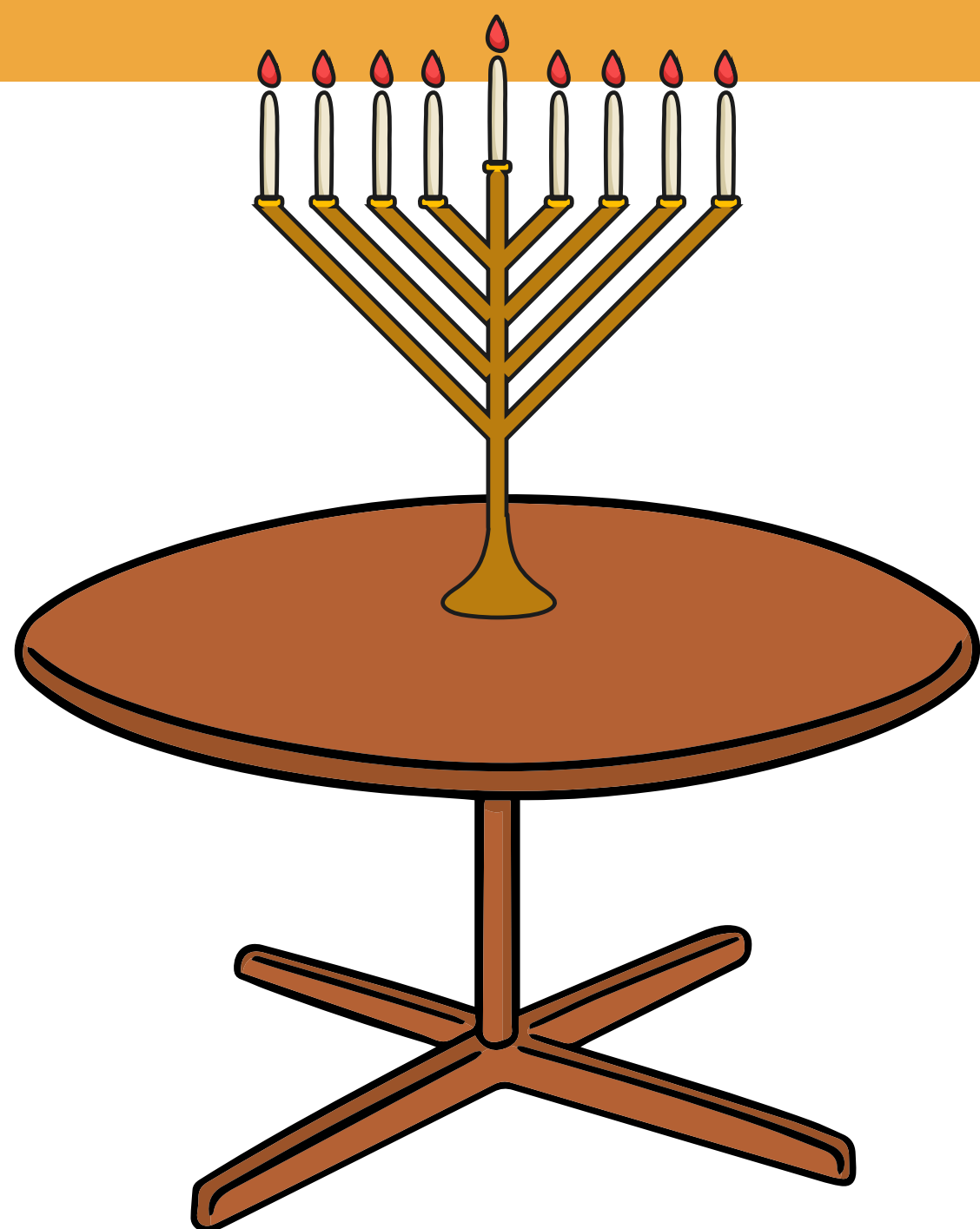
מניחים סמוך לפתח. משמאלו של הנכנס לבית.

כך שהמזוזה מצד ימין, ונרות החנוכה מצד שמאל.

יש המניחים את החנוכיה על שפת החלון כדי לפרסם את הנס

גם ברחוב.

מקום ההדלקה

גובה החנוכיה

- רצוי ששלהבת נרות החנוכה תהיה בגובה בין 3 טפחים (24 ס"מ) עד 10 טפחים (80 ס"מ) מהרצפה. [כל כסא או שולחן רגיל שנוניח עליו יעמוד בדרישה הזו]
- הגובה המקסימלי להדלקת נרות החנוכה הוא 20 אמה = 10 מטרים.
- מדידת הגובה הוא מהקרקע עליה **אנו** עומדים, ולא כולל את גובה הבניין.

מקום ההדלקה

חנוכיה כשורה

- נרות החנוכיה צריכים להיות בשורה אחת ובגובה שווה.
בין נר לנר צריך שיהיה רווח של לפחות אצבע,
שלא יתחברו הלהבות כמו אור אחד.
- 'הַשְּׁמֶשׁ' הוא הנר אתו אנו מדליקים את נרות החנוכיה.
שמים אותו גבוה יותר ונפרד משאר הנרות.
- 'הַשְּׁמֶשׁ' אינו חלק מספירת הנרות בכל יום.

במה מדליקים

ניתן להשתמש בכל נר רגיל, אך חשוב לבדוק
שהנרות יספיקו לדלוק לפחות 30 דקות לאחר זמן "צאת הכוכבים".

נהוג להדר ולהשתמש בפתילות ושמן זית זך,
זכר למנורת המקדש שבה היו מדליקים בשמן זה.

כיום ניתן למצוא כוסיות עם שמן ופתילה מוכנות להדלקה.

טוב ויפה להדליק כך.

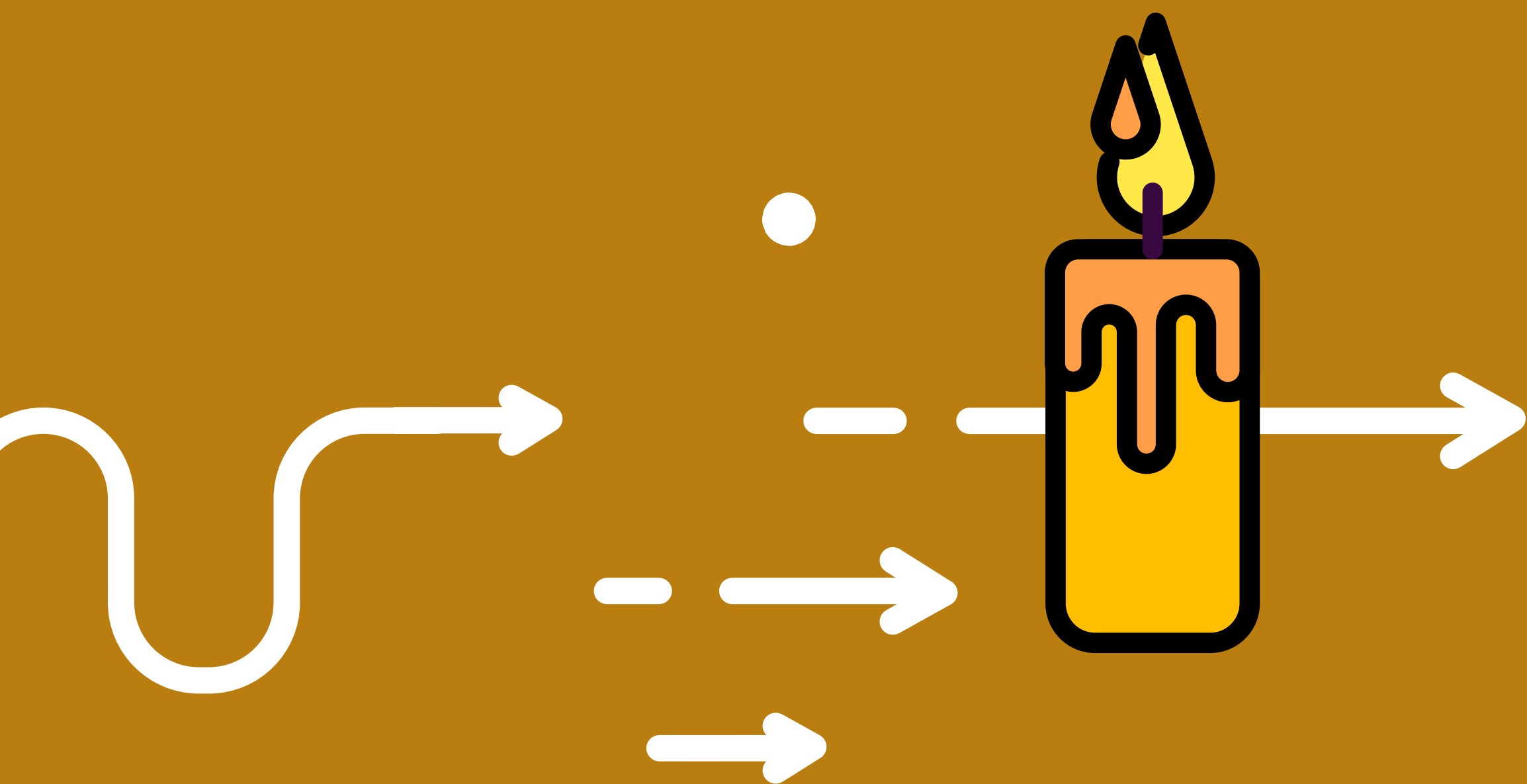

סדר

ההדלקה

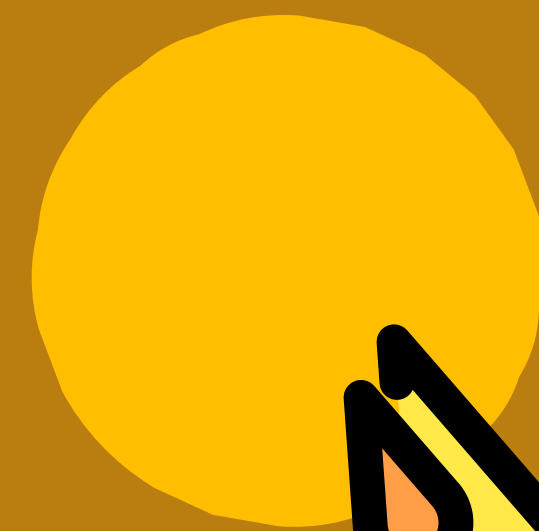
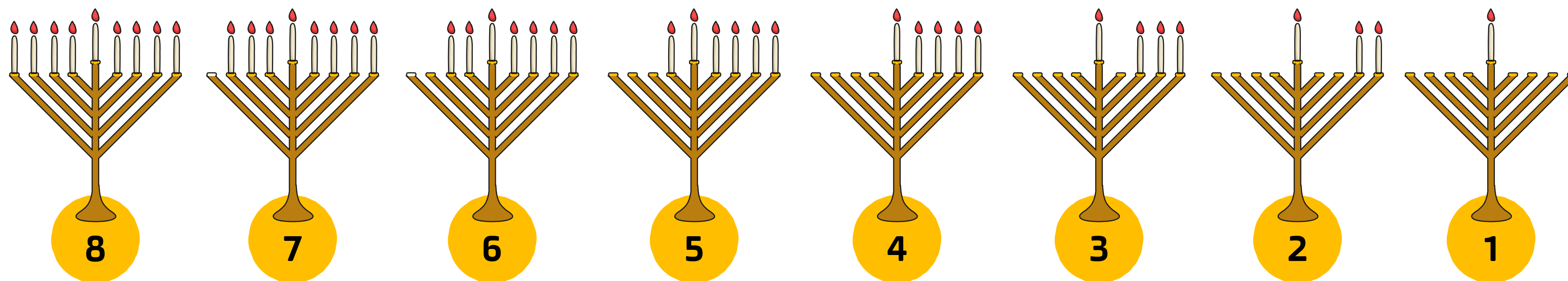
סידור הנרות

בכל יום מוסיפים נר נוסף.

ביום הראשון - נר אחד. ביום השני - שני נרות, וכן הלאה.

את הנרות מסדרים מצד ימין של החנוכיה.

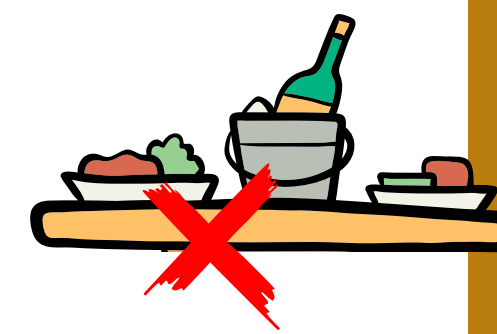
הנר הראשון בקצה הימני, הנר השני משמאלו, וכן הלאה.

לפני ההדלקה

**חצי שעה לפני ההדלקה אסור לעשות את הדברים הבאים,
כדי שלא נשכח או שלא נספיק להדליק בזמן
אלא אם יש מישהו שיזכיר לנו להדליק בזמן:**

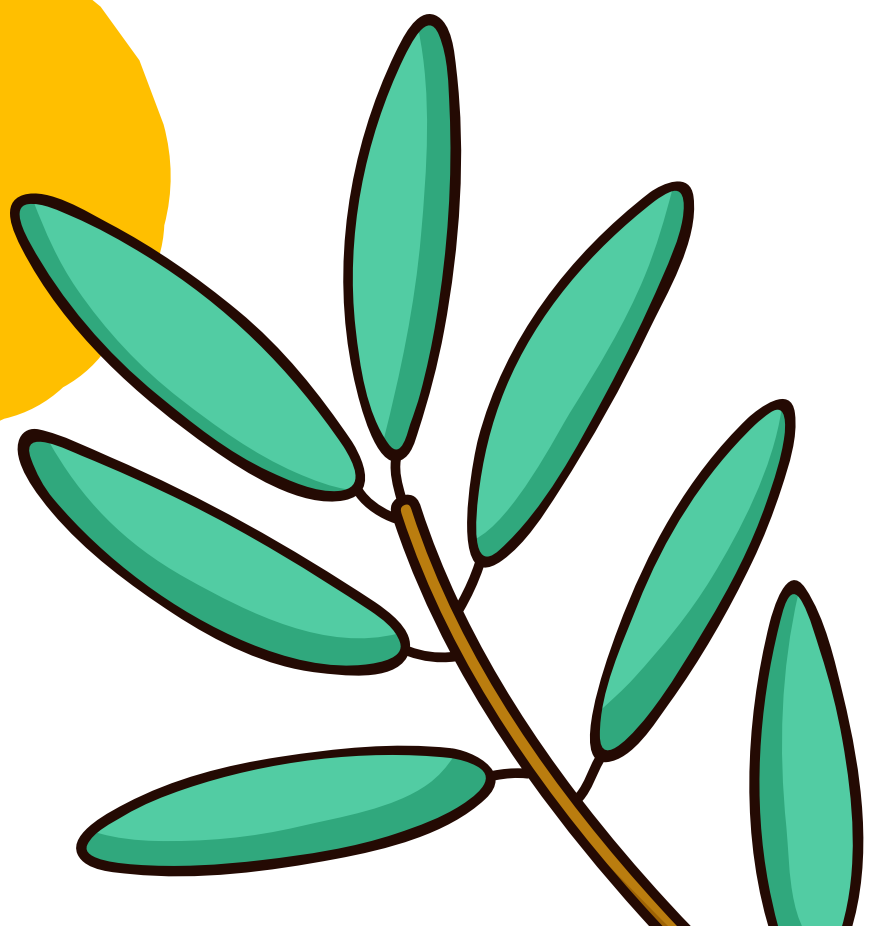
לא אוכלים סעודה.

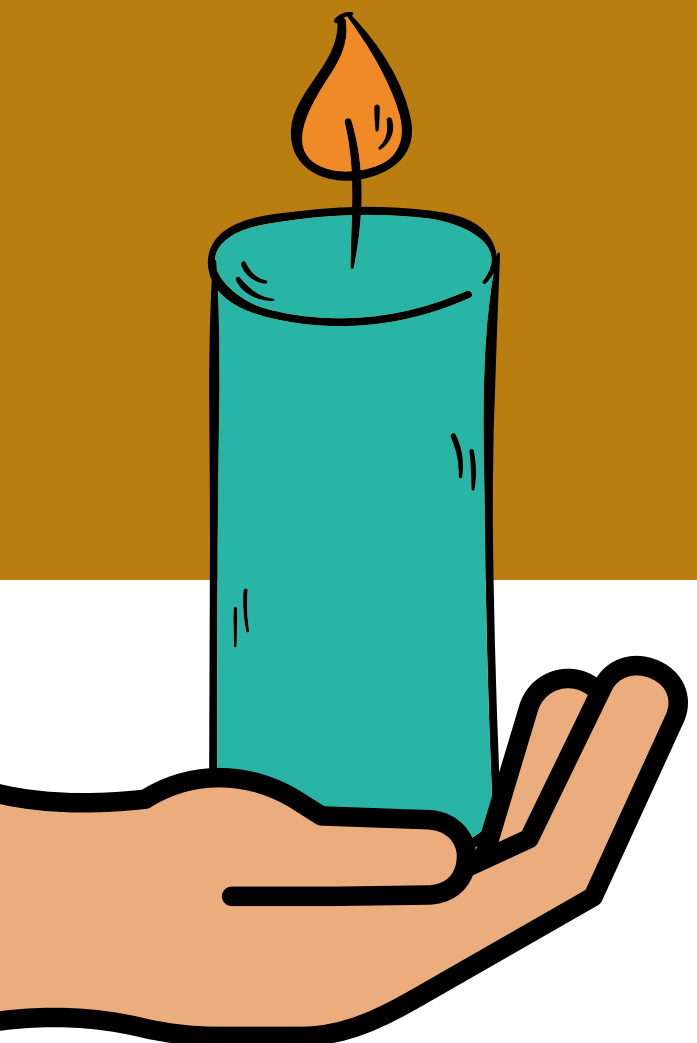
לא עושים מלאכה.

לא לומדים תורה.

הברכות

מחזיקים את 'הַשֶּׁמֶשׁ' דלוק ומברכים שתי ברכות:

א. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר (ש"ל) תְּנַפְּהָ.

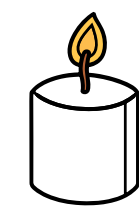
ב. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה נִסִּים לְאַבֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזֶמַן הַזֶּה.

בערב הראשון או בפעם הראשונה שמדליקים מוסיפים ברכה נוספת:

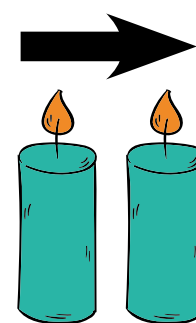
ג. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַחֵינּוּ וְקִיָּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזֶמַן הַזֶּה.

הברכות - דגשים

מדליקים לאחר סיום הברכות.

מדליקים את הנרות משמאל לימין. כלומר מתחילים מהנר החדש של היום.

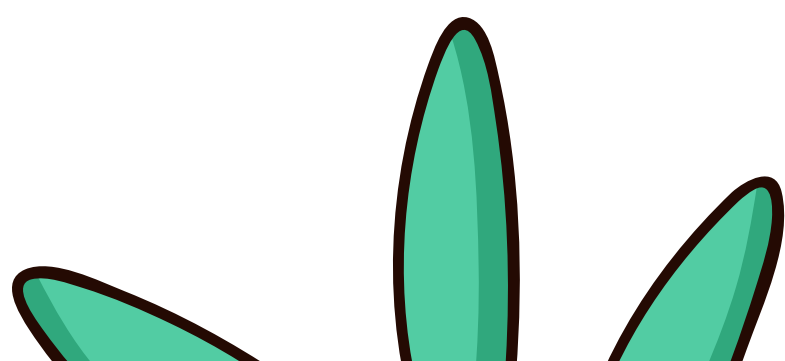
אין לדבר מהתחלת הברכה ועד לסיום ההדלקה.

בסיום ההדלקה שרים "הַנְּרוֹת הַלָּלוּ".

ספרדים: נוהגים להוסיף מזמור ל' בתהילים "מְזֻמֹּר שִׁיר תְּנַפֵּת הַבַּיִת לְדָוִד".

לאחר ההדלקה

בסיום ההדלקה נוהגים להיות ליד הנרות במשך **חצי שעה**.

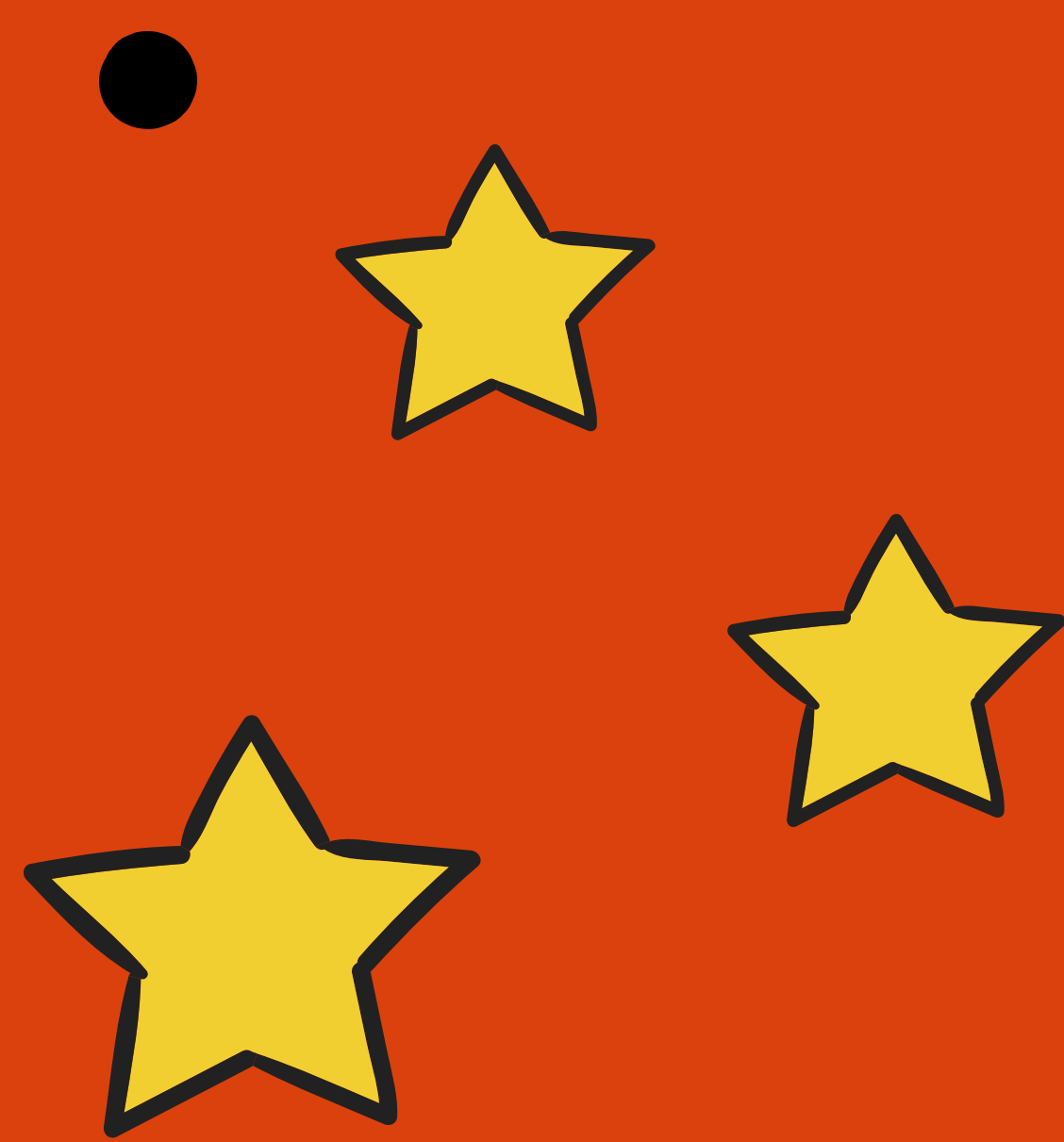
סיפור החג - נוהגים לספר את ניסי חג החנוכה וללמוד תורה.

מזמורי שיר - נוהגים לשיר "מְעוֹז צוֹר יְשׁוּעָתִי".

עשיית מלאכה - אין לנשים לעשות מלאכה כמו הכנת אוכל,

ניקוי הבית וכדומה.

שימוש בנרות - אין להשתמש בנרות החנוכה או באורם לכל מטרה.

הדלקה

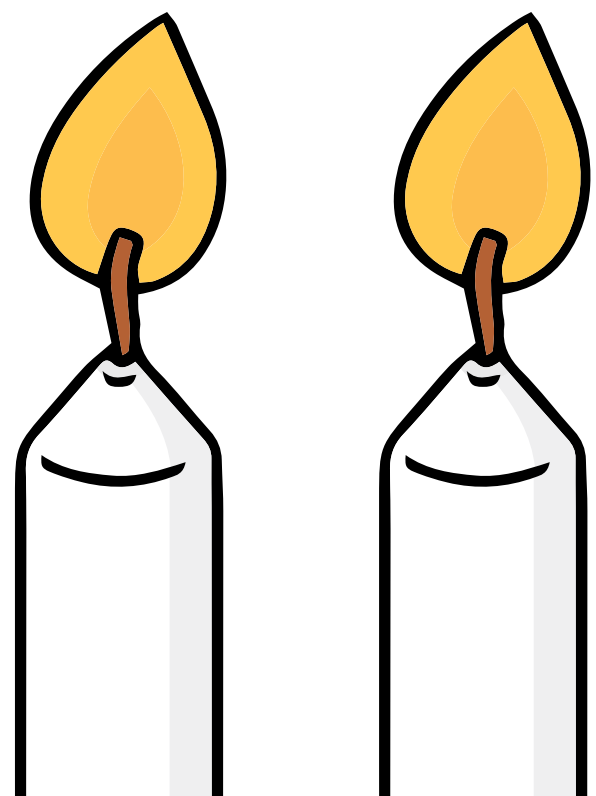
בערב שבת

ובמוצאי שבת

בערב שבת

- מדליקים את נרות החנוכה לפני נרות השבת.
- יש לשים נרות גדולים או כמות שמן שתספיק להדלקה של כ-50 דקות,
- כדי שהנרות ידלקו חצי שעה לאחר צאת הכוכבים.
- לא נוהגים להתעכב ולשבת ליד הנרות כחצי שעה כמו בכל יום.

בצאת שבת

● בבית הכנסת - מדליקים את נרות החנוכה ולאחר מכן עורכים הבדלה.

● בבית - עורכים הבדלה ולאחר מכן מדליקים את נרות החנוכה.

מנהגי החג

הסביבון

הילדים נוהגים לשחק במשחק הסביבון, שעליו מופיעים האותיות

נ' - נס, ג' - גדול, ה' - היה, פ' - פה. (בחו"ל ש' - שם)

ישנה דעה שכאשר היוונים אסרו על היהודים ללמוד תורה ולקיים

מצוות הם היו נכנסים לבתים כדי לבדוק שהגזרה אכן מתקיימת,

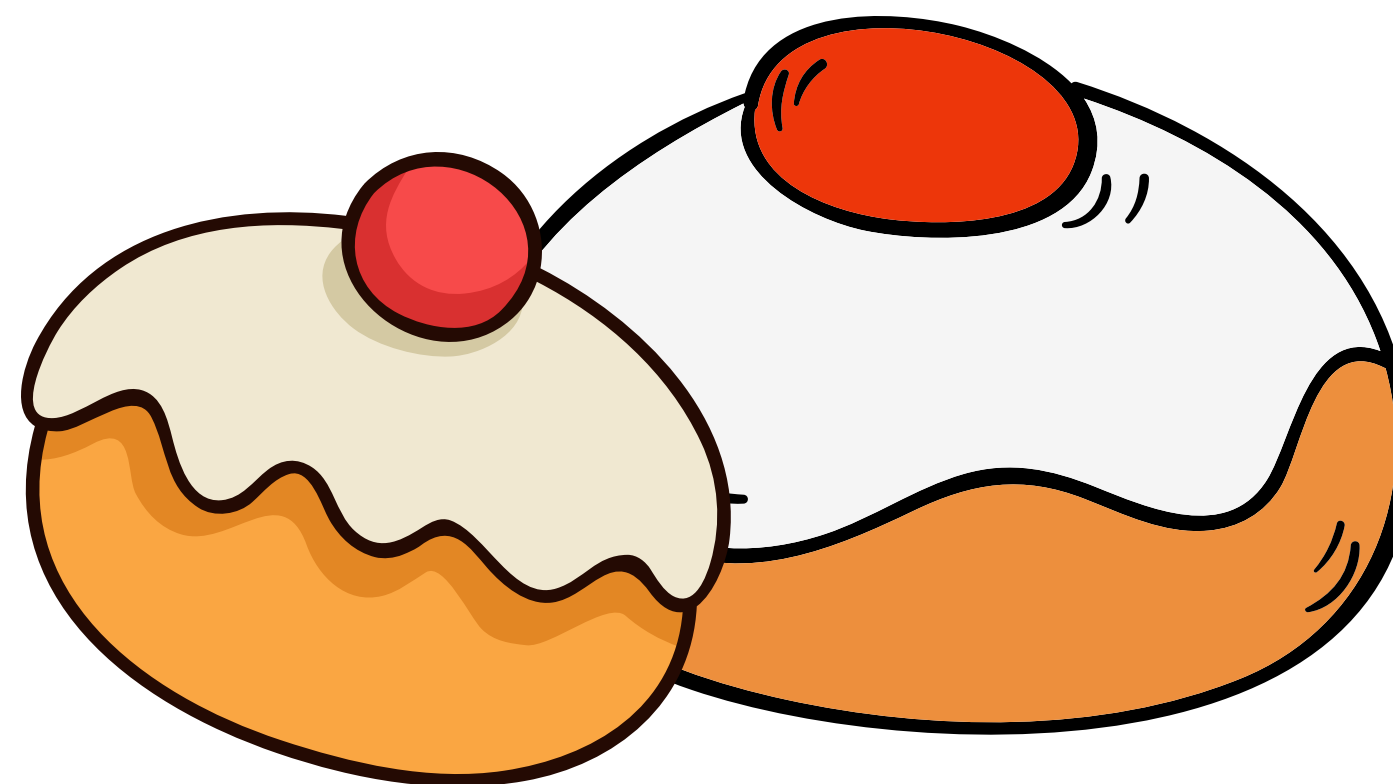
ואז הילדים היו מחביאים את ספרי הלימוד ומוציאים את

הסביבונים לשחק.

סופגניה ולביבה

נוהגים לאכול מאכלים מטוגנים
זכר לנס פך השמן.

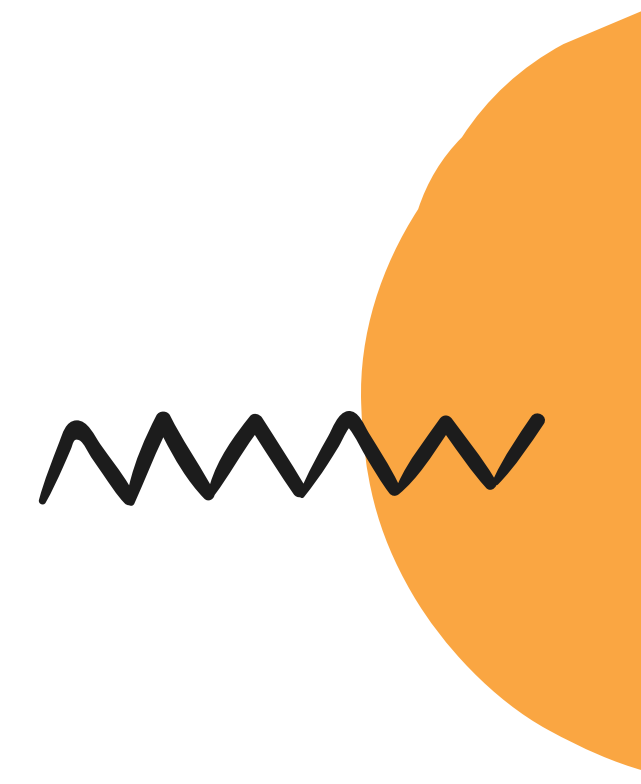
דְּמֵי חֲנוּכָּה

נוהגים לתת לילדים סכום כסף במהלך החג.
הסיבה לכך היא כדי לחנך את הילדים
בנתינת צדקה באמצעות הכסף שהם קיבלו.

ערב לביבות

נוהגים לערוך מסיבה משפחתית בה מספרים את סיפור נס החנוכה, אוכלים מאכלים מיוחדים, שמחים ומודים לקב"ה על הניסים שנעשו לנו בימים ההם ובזמן הזה.

הוספות בתפילה בימי חג החנוכה

— הוספות בתפילה

ועל הנסים - מוסיפים קטע זה להודות על הניסים שנעשו לנו:

- **בתפילת העמידה - בשחרית, מנחה וערבית.**
- **בברכת המזון.**

לא אומרים 'תחנון' - משום שאלו ימי שמחה והודאה.

קריאת התורה - בכל ימי החנוכה קוראים בתורה מפרשת

"חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ".

הלל - בכל יום אומרים את מזמורי ההלל,

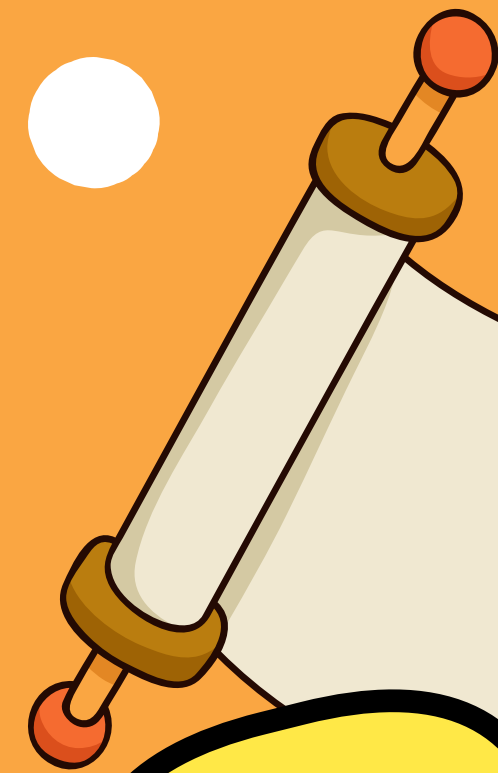
כדי להודות לקב"ה על הניסים שנעשו לנו.

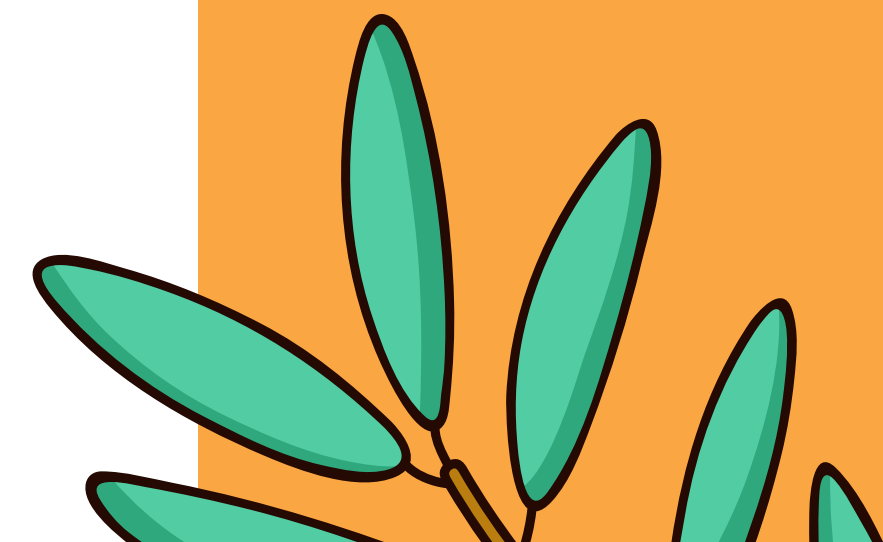

זאת חנוכה

היום השמיני והאחרון של חג החנוכה
נקרא בשם "זאת חנוכה",
משום שהקריאה בתורה של יום זה
המתארת את חנוכה המזבח במקדש
פותחת במילים "זאת חנוכה המזבח".

8

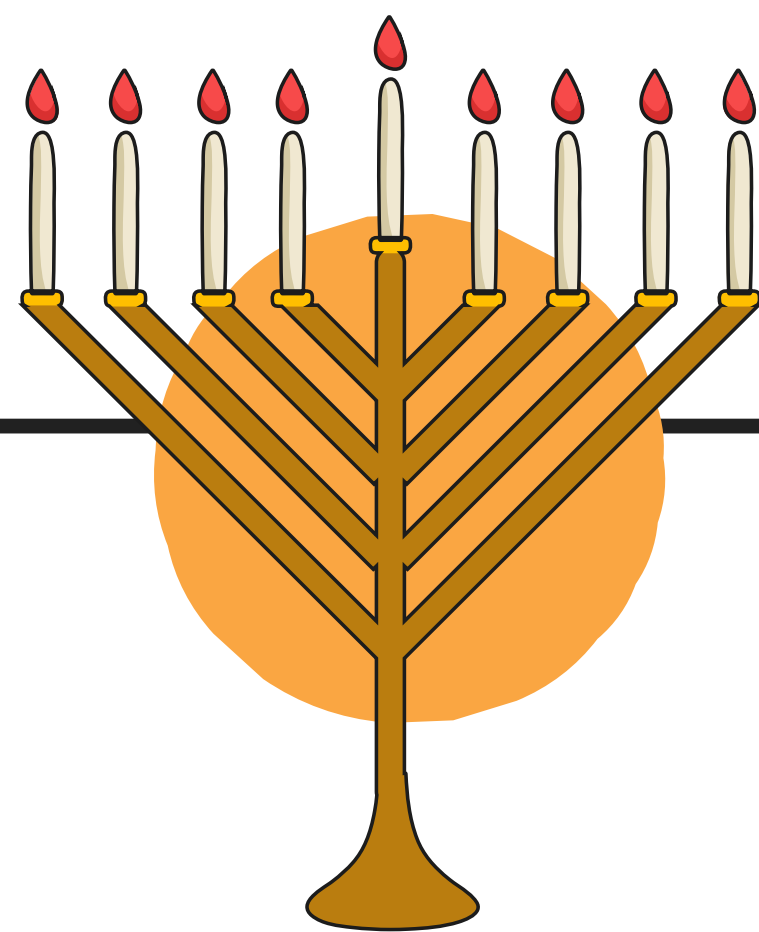
שאלות ותשובות

שאלות ותשובות

האם ניתן להזיז את הנרות ?

לאחר שהנרות דלקו במשך חצי שעה לאחר צאת הכוכבים,
ניתן להזיז את החנוכיה למקום אחר.

אחד הנרות נכבה, מה עושים ?
מדליקים שוב, אך ללא ברכה.

שכחתי להדליק לילה אחד, מה עושים ?

ממשיכים להדליק לפי נרות החנוכה של אותו היום.
(ולא לפי הנרות שבהם הפסקת)

סיכום

לקבלת תכנים לחגים, לפרשת השבוע ונושאים נוספים ביהדות **בחינם**

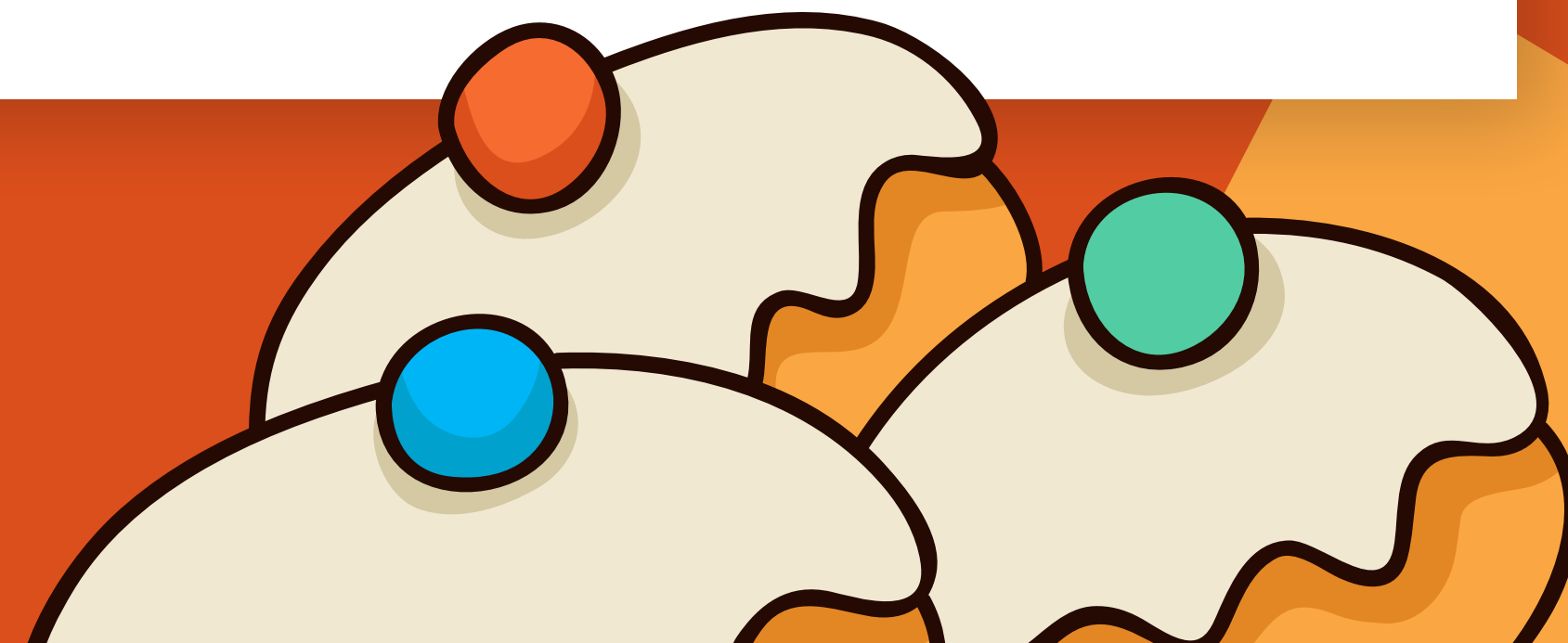

שולחים מייל לכתובת
EDU@ABITA.CO.IL

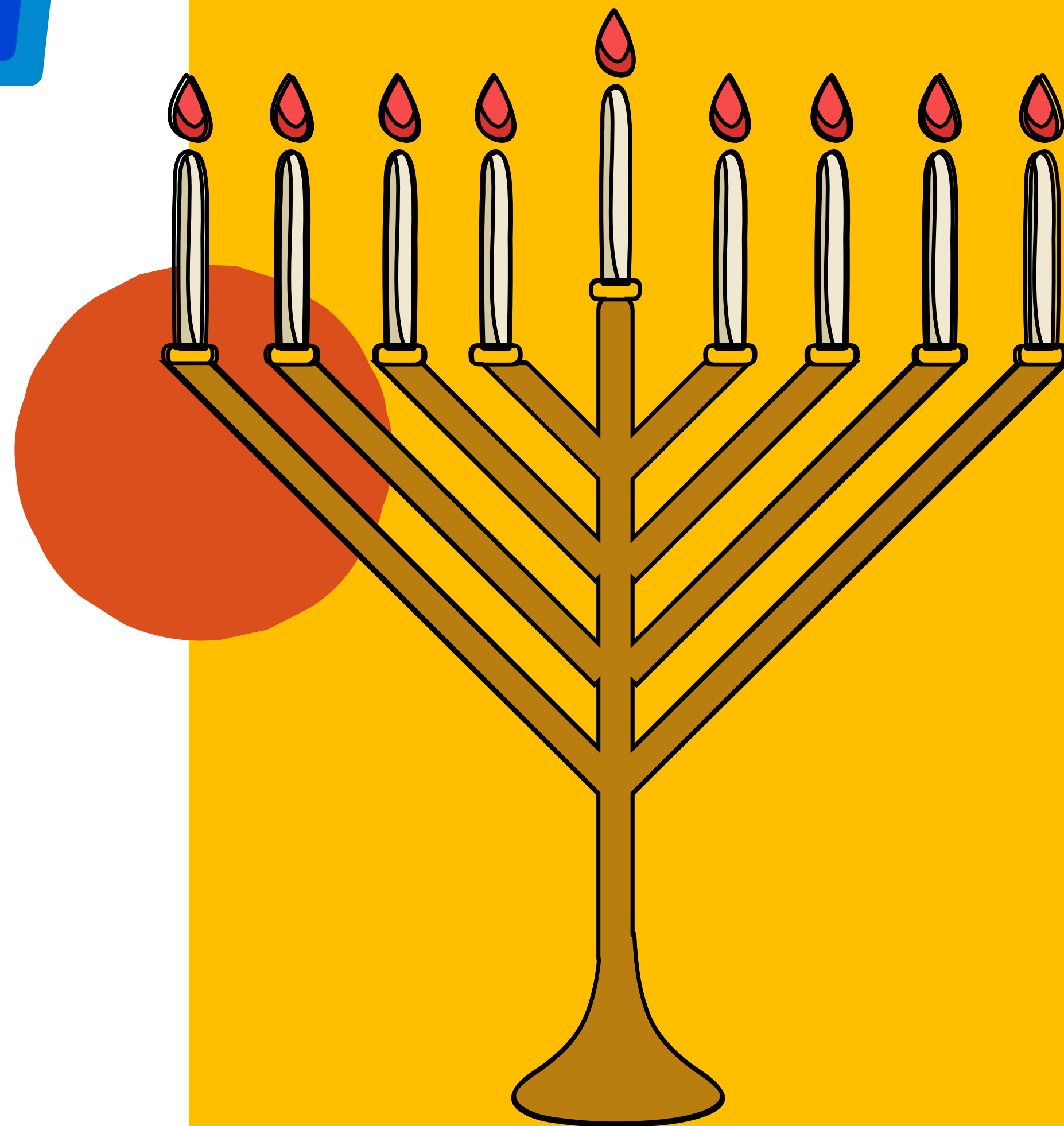
או

שולחים הודעה בווטסאפ
058-7708988

לראות
ולהבין.

חנוכה שמח

© כל הזכויות שמורות לאביטה - אין להעתיק, לערוך או לתרגם!